

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. I. An, & qualiter exceptiones cumulari possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

taneum est, nobis relinqui justas defension-
nes nostras, iisque uti, quibus relevamur,
quandocunque pulsamur; quod revera
etiam in foro externo regulariter tenen-
dum videtur.

2229. Ratio præterea pro data responsione sum-
mitur ex L. 2. C. Sententiam rescindi non
posse, ibi: *peremptorias exceptiones, omis-
sas in initio, antequam sententia fera-
tur, perpetuum edictum manifestè decla-
rat*; nec obstat L. 9. C. de except. dicens:
*exceptionem peremptoriam probari oportere,
habita exceptionis contestatione*; nam, si non
præcessit contestatio exceptionis, non poterit
probari postea; ubi advertendum, legem nullam
facere distinctionem inter iudicium stricti juris,
& bonæ fidei; nec dicere, *proponi oportere in ipsa
contestatione*; sed tantum, *probari, habita
contestatione*; quod fieri potest, esto post
contestationem *proposita sit*.

2230. Deinde, quando L. 8. C. de except. di-
citur, sufficere præscriptionem tempora-
neam ante contestari, tanquam necessarium
foret, exceptionem præscriptionis proponendam
ante litis contestationem; Resp. hanc vocis ante
appellationem non rectè fieri à Contrariis; nam ipsi
volunt, ut diximus n. 2228. proponendam in ipsa
contestatione; ergo non ante. Quare
ly ante hic potius appellat sententiam definitivam,
ut sensus sit, proponi debere ante sententiam,
cujus expositionis ratio sumitur ex L. 2. in num. præced.

2231. Dixi n. 2228. exceptiones peremptorias
omnes regulariter cum fructu proponi posse
ante sententiam definitivam, atque adeò post
litis contestationem; quædam enim sunt,
quæ admittuntur etiam post sententiam
definitivam; inter eas Perez in C. h. t. à n. 12.
numerat exceptionem *Senatusconsulti Vellejani,
& Macedoniani*; deinde exceptionem, quam miles
prius non opposuerat ex ignorantia juris,
ex L. 1. C. de juris, & facti ignor. item Minor,
ex L. 36. ff. de Minorib. habens beneficium
competentiæ per L. 41. §. fin. ff. de re judicat. habens
exceptionem compensationis, per L. 2. C. de
Compensat.

2232. Quoniam verò iteratò mentionem fecimus
de *Senatusconsulto Vellejano, & Macedoniano*,
notandum per *Senatusconsultum Vellejanum*
intelligi privilegium, à

Vellejo *Consule Authore inductum*, in favorem
mulierum, quæ sua levitate, & sexus fragilitate
se, & sua obligant pro aliis fidejubendo,
vel obligationem in se recipiendo; per illud enim
eis subvenitur, & conceditur, ut indemnes ser-
ventur. Nam, si mulier fidejubeat, quamvis ipso
jure valida sit obligatio, eliditur tamen, ac nulla
redditur ope exceptionis *Senatusconsulti Vellejani*,
si eo Privilegio dicta mulier uti velit, ut potest
in utroque foro. An verò, quo modo, & in quibus
casibus tali Privilegio renuntiare possit? latè
exponunt Molina de just. tom. 2. D. 540. Lessi.
de instit. l. 2. c. 27. num. 16. & Alexand. Scot. in
diction. V. *Senatusconsultum Vellejanum*.

2233. Simile Privilegium habet *Senatusconsultum
Macedonianum*, de quo L. 1. ff. ad Macedon. & C. eod.
huic enim locus est, quando aliquis filiosfamilias,
in potestate Patris existenti, mutuo pecuniam tradidit.
Per illud enim prohibitum est, dari pecuniam
mutuam filiisfamilias, ne iis pragravatis onere
debitorum præbeatur occasio machinandi mortem
Patri. Unde si quis contraveniat, mutuando filiosfamilias,
pecuniam traditam amittit, nisi ipse habeat
castrense, vel quasi castrense, quo utitur ut
paterfamilias. Est dictum *Macedonianum*, secundum
Azon. eod. tit. à Macedone, sceleratore pessimo,
qui causam dedit huic *Senatusconsulto* edendo:
tradebat enim pecuniam filiisfamilias, etsi non
expresè, tamen tacitè, & velatis verbis suadebat
occisionem parentum. *Macedoniano* renuntiare
non potest, cum sit inductum non solum in
favorem filiorumfamilias, sed etiam in odium
Creditorum; his positis:

§. I.

An, & qualiter exceptiones cumulari possint?

2234. Quæstio 1. est, an quis possit uti pluribus
exceptionibus inter se pugnantibus? Anton. Perez.
apud Haunold. de Just. tom. 5. tr. 3. num. 326. censet,
negativam non esse universaliter veram; &
probat hoc in casu, quo quis in principio negat,
se hominem occidisse; sed convictus,

victus, postea excipiat, *se defensionis gratia id fecisse*; id, quod etiam insinuat Petrus Peckius ad *reg. 20. de regul. jur. in 6. n. 2.* verum hæc non sunt pugnantia, cum in primo non simpliciter neget *occisionem*; sed tantum *injustam*, seu citra causam, iustificantem factum; in secundo autem solum affirmet *occisionem justam*. Non igitur infringitur sententia negans, iudicio cum effectu cumulari posse plures exceptiones inter se pugnantem; quales forent, *exceptio soluti, & pacti, de non petendo.*

2235

Cæterum, plures exceptiones inter se non pugnantem cumulari posse, communis tenet; & constat ex *reg. 43. ff. de regul. juris*, ibi: *nemo ex his, qui negant, se debere, prohibetur etiam alia defensione uti, nisi lex impedit.* Quoties concurrunt plures actiones, ejusdem rei nomine, una quis experiri debet; item *reg. 20. cod. in 6.* ibi: *nullus pluribus uti defensionibus prohibetur*; & *L. 8. ff. h. t.* ibi: *nemo prohibetur pluribus exceptionibus uti, quamvis diverse sint.* Quamvis autem appareat, non debere limitari hanc sententiam ad exceptiones inter se non pugnantem, propter plures instantias, quas loc. cit. refert Peckius; rectius tamen dicitur, illas exceptiones, quæ videntur contrariæ, & iudicantur à nonnullis, cumulari posse, non copulativè, sed alternativè proponendas esse, e. g. *negò, me pecuniam accepisse, & si constiterit, dico me solvisse*; nam si copulativè diceret: *negò quod minuto dedisti, & dico me solvisse*: tunc non audiretur, nisi dicta sua interpretando, declarare velit, *se alternativè, & conditionaliter* hoc intellexisse, quod ei permitendum esse Socinus, & Zasius responderunt; ita etiam Layman in *c. 4. h. t. numer. 1.*

2236

Ex his deducitur, dictam regulam procedere non solum in pluribus exceptionibus, quæ sibi non repugnant; sed iis etiam, quæ, si copulativè proponerentur, sibi contrariæ forent; dummodo alternativè, & conditionaliter opponantur; sic enim cessat contrarietas. Hanc regulam secundò extendunt alii etiam ad diversas instantias. Posset enim Reus malitiosè differre aliquam exceptionem peremptoriam, eamque in prima instantia non opponere, tentando martem, si forte alio-

qui sententiam obtineret, & si succumbat, potest eam exceptionem in causa appellationis proponere, quam in propria instantia dolo suppressit.

2237.

Not. tamen, quòd, si malitiosè talem exceptionem in prima instantia non opposuit, sed ut Actorem inanibus sumptibus fatigaret, eandem exceptionem in finem litis præservavit, & ante causæ conclusionem primò opposuit, absolvatur quidem ab instantia; & iudicio, *sed propter nequitiam suam litis expensas feret, ut sic in foveam incidat, quam ipse aliis fecit*; de quo calu agitur in *c. Exceptionem 12. h. t.* ubi postquam dictum est, exceptionem excommunicationis in dilatoriis proponendis Reum scienter omittentem, in qualibet parte litis opponere minimè prohiberi, & hoc esse in hac exceptione specialiter observandum, ne quisquam in periculum animæ suæ excommunicato communicare cogatur; qui, *se eam omiserit, ut Actor laboribus, & sumptibus fatigetur, in expensis est legitimis condemnandus*: excommunicatum autem publice, etsi hujus exceptio non opponitur, nihilominus esse officio Judicis repellendum.

2238.

Not. 2. Reum de jure communi (secundo dolo) non esse obligatum exceptiones, quas habet, omnes, *simul eodem tempore, & in una die juridica* opponere; sed successivè illis uti posse, in quantum earum natura successionem patitur; quamvis Judex valeat certum tempus præscribere, intra quod omnes dilatorias exceptiones opponat Reus, quò elapso ad ulteriorem allegationem exceptionum dilatoriarum non admittetur. Sequitur ex *c. Pastoralis 4. h. t.* ibi: *quoniam per dilatorias exceptiones malitiosè nonnunquam causarum terminatio prorogatur, inquisitioni tuæ respondendo decernimus, ut intra tempus, à Judice assignandum, omnes dilatoria proponantur: ita, quòd si partes ex tunc voluerint aliquas opponere, quas non fuerint protestata, nullatenus audiantur, nisi forte aliqua de novo sibi competens exorta fuerit: vel is, qui voluerit eam opponere, fidem faciat juramento; se postmodum ad illius notitiam pervenisse*; quo habetur, exceptiones dilatorias ante litis contestationem opponi posse, vel intra certum à Judice assignatum terminum debe-

debere; sed ab hoc excipiuntur aliqui casus. 1. si prius aliquis protestatus, quod salva sibi exceptio in specie exprimenda manere debeat; 2. si notitia exceptionis opponendæ postea acquisita sit; arg. c. *insinuarè*. 23. de offic. Jud. deleg. & videri potest Gloss. hic V. de novo; 3. si antea exceptionis jus competeat, sed ignorabatur; dummodò hoc casu excipere volens iuramentum edat, quod malitiosè non excipiat, videlicet litis protrahendæ causâ.

2239.

Quartò, si exceptio quidem antea competeat, sed ejus probandi facultas acquisita postea fuit, quia paria sunt, non esse exceptionem, & eam probari non posse; arg. c. *Ut circa* 4. de elect. in 6. Quintò, si tales exceptiones sint, quæ simul existere non possunt, consequenter nec probari, tunc tempus definitum ad probandas exceptiones non debet currere ratione exceptionis incompatibilis, arg. L. *Contra* 16. C. de inoffic. testament. ubi dicitur: *si actiones cumulari non possint* (v. g. si quis querelam inferre velit, quod testamentum non sit perfectum, addendo: etiam si perfectum sit, quod inofficium existat) tunc quinquennium iure decretum pro priorè actione, non currere actioni posteriori; ubi glossa nova margin. allegato hoc cap. ait, quod habens duas exceptiones, quæ simul probari nequeant, si in una succumbat, ad aliam transire possit, juxta reg. 20. in 6. quod nullus pluribus defensionibus uti prohibetur. Sextò, si sit exceptio de novo emergens, ut liquet ex textu; hæc de exceptionibus dilatoriis; nam peremptoriæ exceptiones usquè ad conclusionem causæ proponi possunt, nequè eis terminum iudex præfigere potest. Nam, ut superius dictum est, id iura id exceptionibus peremptoriis permittunt; teste gloss. in c. *Exceptionem* 12. h. t. V. dilatoris; at indultum à iure beneficium non est alicui auferendum, per reg. 17. in 6.

2240.

Dices tamen, quoties concurrunt plures actiones, ejusdem rei nomine, una tantum quis experiri debet, L. *nemo* §. *quoties* ff. eod. Et quando lex ex eodem facto plures actiones concedit, licet omnes ab initio oriantur: non tamen omnes simul intendi possunt, sed eligendum ab Actore est, qua potissimum velit experiri, L. *cu-*

jus bonis. ff. de Cur. furios. eaque electio ne facta, una sola competit; aliæ, quatenus in eadem re concurrant, extinguuntur, ut merito impossibile sit, eas accumulari, L. *quod in her.* ff. §. *eligere*, de Tri. ait: ergo idem dicendum est, quoties concurrunt plures exceptiones; ut sic servetur æqualitas in judiciis; sed dato in præsens anteced. (nec enim indefinitè procedit) N. conseq. ex claro textu, relato n. 2235. & ostenso etiam multiplici discrimine inter Actorem, & Reum, non in omnibus æqualem utriusquè sortem esse oportere ex dict. à n. 142.

§. II.

An exceptiones peremptoriae, quæ profunt Reo, juvent etiam Fidejussores?

DE hac quæstione agitur in Exceptionibus 4. Instit. de Replicationibus, ubi: *exceptiones autem, quibus Debitor defenditur, plerumquè accommodari solent etiam fidejussoribus ejus, & rectè: quia quod ab eis petitur, id ab ipso debitore peti videtur: quia mandati iudicio redditurus est eis, quod ipse pro eo solverint. Quæ ratione, & si de non petenda pecunia pactus quis cum Reo fuerit, placuit perinde succurrendum esse per exceptionem pacti conventi illis quoquè, qui pro eo obligati sunt, ac si etiam cum ipsis pactus esset, ne ab eis ea pecunia peteretur; quamvis statim subjungatur: sed quedam sunt, quæ non solent illis accommodari, ut ibidem dicitur §. 4.* Ex hoc habetur, quod quedam exceptiones, quæ Reo, seu Debitori competunt, Fidejussoribus accommodari soleant (nimirum plerumquè, ut ait textus) quedam non.

Fidejussoribus igitur profunt illæ, quæ sunt in rem, ut rei iudicatæ, doli mali, iurisjurandi, & similes, L. *exceptiones* 7. §. 1. ff. de exceptionib. idquè propterea, quod rem ipsam minuant, & quasi auferant principale debitum, sine quo accessorium stare non potest. Deinde alias contingeret, Reo non prodesse suam exceptionem; contra quem fidejussor excussus haberet regressum per actionem mandati, L. *mandati* 14. C. de fidejuss. Quæ ratio facta,

cit,